

Brüssel, 4. oktoober 2024
(OR. en)

13987/24

ENER 473
COMPET 980
CLIMA 331

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Energeetikasektori panus Euroopa Liidu konkurentsivõimesse – Draghi aruandes esitatud soovitude järelmeetmed – Arvamuste vahetus

Pidades silmas transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetika nõukogu (energeetika) 15. oktoobri 2024. aasta istungit edastatakse delegatsioonidele lisas eesistujariigi taustteabe dokument „Energeetikasektori panus Euroopa Liidu konkurentsivõimesse – Draghi aruandes esitatud soovitude järelmeetmed“.

Energeetikasektori panus Euroopa Liidu konkurentsivõimesse – Draghi aruandes esitatud soovitude järelmeetmed

Euroopa Ülemkogu kutsus 17.–18. aprillil 2024¹ üles sõlmima uue Euroopa konkurentsivõimealase kokkuleppe ning jätkama otsustavalt ja kiiresti tööd tõelise energialiidu saavutamiseks, tagades rohke, taskukohase ja puhta energiaga varustamise, mis teenib Euroopa energiasuveräänsuse ja kliimanetraalsuse poole püüdlemise topelteesmärke. See nõuab energialiidu kindlat juhtimist, ambitsioonikat elektrifitseerimist, kasutades kõiki nullneto- ja vähese süsinikuheitega lahendusi, paindlikkust ning võrkude, digitaliseerimise, salvestamise ja võrkudevaheliste ühenduste märkimisväärselt kasutuselevõttu ja neisse tehtavaid suuri investeeringuid. 2024. aasta juulis kuulutas Euroopa Komisjoni president välja uue, konkurentsivõimelise tööstuse ja kvaliteetsete töökohtade puhta tööstuse kokkuleppe, mis avaldatakse tema ametiaja esimese 100 päeva jooksul.

Nõukogu eesistujariigi Ungari prioriteet on hõlbustada sellise uue Euroopa konkurentsivõimealase kokkuleppe vastuvõtmist, et taaskäivitada majanduskasv ja luua tingimused kestlikuks majanduskasvuks, süvendada siseturgu, anda prioriteetset toetust väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele, edendada rohe- ja digipööret partnerluses Euroopa ettevõtjate ja kodanikega, edendada rahvusvahelist koostööd ning tagada töökohtade stabiilsus ja kestlikkus.

Taskukohane energia on ELi tööstuse konkurentsivõime seisukohast määrava tähtsusega. Jõupingutused, mille eesmärk on tagada siseturul turvaline ja piisav juurdepääs puhtale energiale ülemaailmselt konkurentsivõimeliste hindadega, on üliolulised, et ELi tööstuse tugevusi ülemineku ajal paremini rakendada.

¹ <https://www.consilium.europa.eu/et/press/press-releases/2024/04/18/european-council-conclusions-17-and-18-april-2024/>

ELi ambitsioonikaid kliima- ja energiaeesmärke on võimalik saavutada ainult siis, kui need käivad kogu rohe- ja õiglase ülemineku vältel käsikäes ELi konkurentsivõimega ja energiavarustuse kindlusega.

Oma aruandes **Euroopa konkurentsivõime tuleviku kohta**² annab Mario Draghi põhjaliku ülevaate peamistest väljakutsetest Euroopa konkurentsivõimele ja toob välja rea meetmeid meie majanduse elavdamiseks. Aruandes rõhutatakse **vajadust teha suuri investeeringuid**, mille suurus on vähemalt 750–800 miljardit eurot aastas, ning pooldatakse radikaalseid muutusi, mis peavad olema kiireloomulised ja konkreetset. Samuti juhib ta tähelepanu sellele, et rahvastiku ja tööjõu vähenemist arvestades peab Euroopa majanduskasvu saavutamiseks keskenduma rohkem tootlikkuse suurendamisele.

Aruandes esitatakse ühine süsinikuheite vähendamise ja konkurentsivõime kava, mis peaks viima kõik poliitikameetmed kooskõlla ELi eesmärkidega. Prioriteetsed valdkonnad, millega tuleb tegeleda, hõlmavad esiteks lõpptarbijate energiakulude vähendamist, kandes üle süsinikuheite vähendamisest tuleneva kasu ja kiirendades energiasectori süsinikuheite vähendamist kulutõhusalt, kasutades kõiki olemasolevaid lahendusi. Teiseks on rohepöördest tulenevate tööstuslike võimaluste ärakasutamine, alates puhta tehnoloogia alase innovatsiooni esirinnas püsimisest kuni puhta tehnoloogia laialdase tootmiseni ning ringmajandusest tulenevate võimaluste ärakasutamiseni. Kolmandaks võrdsete võimaluste loomine sektorites, mis on välismaise ebaausa konkurentsi suhtes rohkem haavatavad või mille süsinikuheite vähendamise eesmärgid on rangemad kui nende rahvusvahelistel konkurentidel.

Draghi aruandes käsitletakse paljusid poliitikavaldkondi. **Energeetikasektorile** pühendatud osas rõhutab Mario Draghi selle kesksel rollil Euroopa konkurentsivõime, kestlikkuse ja vastupanuvõime kujundamisel. Mitmes soovitusel käsitletakse ELi ees seisvaid pakilisi energiaprobleeme, tunnistades samas, et ELil on juhtroll ülemaailmses puhtale energiale üleminekus.

² [ELi konkurentsivõime: Pilk tulevikku – Euroopa Komisjon \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/economy_finance/competition-policy/competition-policy_en)

Aruandes esitatakse veenvad põhjendused Euroopa energiaturu reformimise kasuks. Aruande keskmes on Euroopa pikaajaline majanduslik tugevus ja suutlikkus alandada energiahindu ning edendada säästvat ja vähese süsinikuheitega energiasüsteemi. **Euroopa peab langetama kõrgeid energiahindu, jätkates samal ajal majanduse süsinikuheite vähendamist.** Energiamaastik on pöördumatult muutunud seoses Venemaa sissetungiga Ukrainasse ja sellest tuleneva torujuhtmete kaudu toimuvate maagaasitarnete vähenemisega. Kuigi energiahinnad on võrreldes tiptasemega märkimisväärselt langenud, on ELi ettevõtjatele kehtivad elektri hinnad endiselt 2–3 korda kõrgemad kui USAs ja makstud maagaasihinnad on 4–5 korda kõrgemad. Süsinikuheite vähendamine võiks anda Euroopale võimaluse võtta juhtroll uutes puhastes tehnoloogiates ja ringluslahendustes ning suunata elektritootmine turvalistele ja odavatele puhastele energiaallikatele. See, kas Euroopa saab seda võimalust kasutada, sõltub siiski sellest, kas kõik poliitikameetmed on kooskõlas ELi süsinikuheite vähendamise eesmärkidega. Energiasüsteemi ümberkujundamine toimub järk-järgult ja fossiilkütustel on energia hinnakujunduses keskne roll ka ülejäänud kümnendi jooksul, mis võib lõpptarbijate jaoks kaasa tuua jätkuva hinnavolatiilsuse. Süsinikuheite vähendamise eesmärkide saavutamisel on intensiivselt energiat kasutavate ELi tööstusharude investeerimiskulud suuremad kui nende konkurentidel.

Mario Draghi rõhutab ka geopoliitilisi riske, mis on seotud **Euroopa sõltuvusega imporditud fossiilkütustest ja kriitilise tähtsusega toorainetest.** Need riskid ulatuvad energiast kaugemale, hõlmates ELi tööstus- ja kaubanduspoliitikat, nõudes selliste terviklike lahenduste väljatöötamist, mis ulatuvad kaugemale kui üksnes energiaturud.

Draghi aruandes toetatakse selliseid energeetikasektori reforme, mis võimaldaksid tõhustada turgu, vähendaksid hinnavolatiilsust ja soodustaksid investeeringuid taastuvenergiasse. Need reformid tugevdaksid laiemaid majanduseesmärke, muudaksid süsinikuheite vähendamise Euroopa konkurentsieeliseks, tingimusel et tehakse vajalikke investeeringuid ja regulatiivseid muudatusi.

Nõukogu eesistujariik Ungari korraldab Draghi aruande põhjalike järelmeetmete raames arutelusid eri sektorite panuse üle ELi konkurentsivõimesse. Eeltoodut arvesse võttes palutakse energeetikaministril jagada oma seisukohti alljärgnevates küsimustes.

- 1) Millistele Draghi aruandes energeetikasektori kohta tehtud soovitustele peaks EL prioriteetidenä keskenduma ja kuidas neid saaks rakendada?*
- 2) Millised soovitused aitaksid kõige rohkem kaasa ELi eesmärgile hoida energiakulud taskukohasena ja konkurentsivõimelisena, unustamata seejuures vajadust süsinikuheite vähendamise ja energiajulgeoleku järele?*
- 3) Soovituste rakendamine nõuab väga suuri investeeringuid Euroopa, riiklikul ja piirkondlikul tasandil. Millised oleksid kõige tõhusamad viisid erakapitali kaasamiseks, et vähendada investeeringute puudujääki?*
